

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Десь у шістдесятих старенький містер Томелті спорудив не надто доречну прибудову до свого вікторіанського замку. Це було доволі скромне житло, позначене, однак, деякими симпатичними деталями, що цілком пасували б якомусь його ймовірному родичеві. Скажімо, столярні роботи були виконані чудово, а одна стіна була обшита так званими декоративними панелями, фанера яких поглинала світло, перетворюючи його на м'які рудуваті сутінки.

Саме в це помешкання, з його маленькою лункою спальнею, крихітною вітальнею, кількома сотнями ще й досі не розпакованих книжок і двома чохлами для зброї ще з часів його служби в армії, й «викинуло на берег», за його власними словами, Тома Кеттла. І хоч він сам про це інколи вже й забував, книжки нагадували про те, чим він колись цікавився. Історія Палестини, Малаї, давні ірландські легенди, забуті боги й десяток інших випадкових і не пов'язаних між собою міфів, у які він вряди-годи

пхав свого допитливого носа. Насамперед його привабив шум моря за великим панорамним вікном, але зрештою йому сподобалося тут усе: вдавано готична архітектура, безглузді башточки й бійниці на даху, квадрат живоплоту в саду, що захищав від вітру й від сонця, потріскані гранітні причали на березі, острів, що зачався неподалік, навіть покриті каналізаційні труби, що стирчали над водою. Утворені приливами затишні лагуни нагадували йому про зачудованого хлопчину, яким він був шістдесят років тому, далеке відлуння, що творило невиразно страдницький контрапункт порівняно з сучасними дітьми у їхніх невидимих садах. Невизначне страдництво було його характерною рисою, подумав він. Пролитий дощ, пекуче сонце, бідолахи рибалки, що героїчно долають лютий опір течії, налягаючи на весла й повертаючись своїми човнами до невеличкої видовбаної в камені гавані, охайної й симпатичної, як і все в Нью-Россі, де він і пішов на службу молодесеньким поліціантом, — це все його захоплювало. Навіть тепер узимку, коли саму зиму нічого не цікавило, крім її власної непривітної суворості.

Йому подобалося сидіти у вицвілому від сонця плетеному кріслі посеред вітальні, простягнувши ноги туди, де зворушливо журкотіло море, й палити свої сигарили. Стежити за бакланами на вигадливих чорних скелях ліворуч від острова. Його сусід із найближчого котеджу розмістив на балконі штатив для рушниць й вечорами інколи стріляв у бакланів і чайок, що стояли собі на скелях, наївно сподіваючись, що вони далекі від людських турбот і жадань. Деякі падали, мов качки в ярмарковому

тирі. Так само тихо й мирно. Він не бував на острові, але влітку спостерігав за людськими компаніями, що прямували туди на човнах. Човнярі налягали на весла, кілі човнів пожадливо розтинали течію. Він там не бував, не прагнув побувати, йому було цілком достатньо просто споглядати. Дивитися і все. У цьому для нього й полягала суть виходу на пенсію, суть існування — бути нерухомим, умиротвореним і марним.

Аж ось безтурботного лютневого пообіддя в цьому гніздечку його потурбував стукіт у двері. За всі дев'ять місяців, що він тут мешкав, його не потривожила жодна душа, крім листоноші й самого містера Томелті, який одного разу прийшов у вбранні для роботи в саду й попросив горнятку цукру, але Том не мав змоги задовольнити це його прохання. Він ніколи не вживав цукру, бо був у предіабетному стані. А поза тим він абсолютно самотньо насолоджувався цим своїм царством і своїми думками. Хоча чому самотньо, якщо його з десятків разів відвідувала тут донька? Проте Вінні його, властиво, ніколи не потривожила, та й однак він був зобов'язаний її приймати. А от син ніколи не приїжджав, принаймні досі, і не тому, що цього не бажав, а тому що жив і працював у штаті Нью-Мексико, неподалік від кордону з Аризonoю. Він заміщав посаду лікаря в одному з публо.

Містер Томелті розділив свою власність на окремі сегменти: житло для Тома, квартиру-вітальню, ну, і, власне, квартиру в башточці, де тепер — несподівано — замешкала молода мати з дитиною, що прибула темною зимовою ніччю перед Різдвом, під час рідкісного снігопаду.

Містер Томелті, поза сумнівом, був доволі ефективним домовласником. І, очевидно, вельми заможним, володіючи не тільки цим Квінстаунським замком, але й також ім-позантним готелем на приморському бульварі в Дан Лері під доволі аристократичною назвою «Обладунки Томелті». Але зазвичай, принаймні з того, що довелося бачити Томові, він маскувався під згорбленого від віку садівника, що чалапав стежкою під панорамним вікном, штовхаючи рипучу тачку, немовби якийсь казковий персонаж. Упродовж усього літа й осені містер Томелті вишукував бур'яни, знаходив їх і доставляв до чималої купи гною. Лише зима ставала на перешкоді цій його роботі.

Немилосердний стукіт повторився. А тоді на додачу дзенькнув дверний дзвінок. Знову і знову. Том доволі спритно спромігся підняти з крісла свої дебелі тілеса, немовби підкоряючись інстинктивному почуттю обов'язку — або, можливо, звичайної людяності. Але також він відчув незрозумілу тривогу. Так, він уже при звичаївся і полюбив цю звабливу бездіяльність та відлюдність — можливо, аж занадто, подумав він, хоч почуття обов'язку ще й далі зачаїлося у його нутрі. Хиткий імператив, пов'язаний із сорока роками служіння в поліції, попри все інше.

Через скло дверей він міг розрізнити силуети двох чоловіків, у темних, здається, костюмах — хоч важко було ствердити вірогідно, бо великий рододендрон за їхніми спинами творив своєрідний тьмянний ореол, а денне світло поволі згасало. Це були якраз ті кілька тижнів, коли рододендрон потужно розквітав, попри вітер, холод і дощ. Навіть крізь матове скло Том бачив, як ці постаті

переминаються з ноги на ногу. Люди, які не впевнені, чи їх гостинно зустрінуть. Можливо, мормони.

Його входні двері були не надто добре припасовані до завіс і драматично рипіли. На кахлях підлоги вони, як це не прикро, залишали по собі схожі на віяло подряпини. Він їх прочинив, вони тихенько скрипнули, а він, на свій подив, побачив, що на порозі стоять двійко молодих детективів з його старого підрозділу. Це його спантеличило і трохи збентежило, але він одразу їх упізнав. Навіть їхні імена майже пригадав. Та і як могло бути інакше? Їхній показово цивільний одяг безпомилково свідчив про те, що вони не були цивільними особами. Вони мали погано поголені обличчя людей, яким доводиться рано вставати, та й увесь їхній вигляд повертав його, хоч-не-хоч, до тих давніх днів, коли він тільки став поліціантом, до сумнівної невинності тих часів.

— Як ся маєте, містере Кеттле? — привітався той, що був праворуч, доволі опасистий молодий чоловік з на-тяком на вусики, що робили його, правду кажучи, трішечки схожим на Гітлера. — Маю надію, ви не заперечуєте, що ми ось так нагрянули... потурбували вас?

— Та ні, та ні, які там турботи, які там, — пробурмотів Том, щосили приховуючи незадоволення. — Радий вас бачити. Чи все у вас гаразд? — Багато разів він сам приходив у домівки до людей з поганими новинами... порушуючи їхні приватні роздуми, їхнє замріяне існування, й неминуче додаючи до цього зайвих турбот. Обнадійливі, стривожені обличчя, приголомшене вслуховування, інколи нестримні ридання. — Зайдете?

Вони зайшли. Тоді назвали свої імена — дебелий чоловік представився Вілсоном, а той другий назвався О'Кейсі — і Том одразу напівпригадав ці прізвища, після чого вони обмінялися люб'язностями з приводу жахливої погоди і затишку його житла — «як тут спокійно», похвалив Вілсон — а тоді Том почав заварювати чай у своїй схожій на камбуз кухоньці. Вона і справді могла бути на якомусь кораблі. Він попросив Вілсона ввімкнути горішнє світло, і витративши деякий час на пошуки вимикача, Вілсон урешті-решт виконав це прохання. Це була жалюгідна, всього лише сороковатна жарівка, треба буде щось із цим зробити. Хотів було перепросити за книжки, що й далі лежали нерозпаковані, але так нічого й не сказав. Ті двоє молодиків сіли, скориставшись його запрошенням, а тоді всі вони обмінялися доброзичливими діловими фразами, немовби стріляючи ними крізь бісерні штори з невимушеною легкістю людей небезпечної професії. Поліційна діяльність завжди мала солоний присмак небезпеки, як і саме море. Вони поводитися з Томом доволі вільно, але також шанобливо, як і годилося його колишньому рангу, а також, можливо, і втраті цього рангу.

Навіть під час розмови Том відчував обов'язок перед невідь якими богами, що правили цим несправжнім замком, вряди-годи визирати на мідну темінь моря, що її поволі вповивала дедалі суцільніша пітьма. Була четверта пополудні, і ніч заповзала, скрадаючись та ховаючи під собою все, крім світла ліхтарів у гавані Колімор, що поцятковували своїм слабким сяйвом тьмяніючі хвилі й освітлювали кілька метрів води. За островом

невдовзі оживе Маглінський маяк, а ще далі, на самому обрії, почне випромінювати своє важке сяйво вежа маяка Кіш, наполегливо занурюючись у непроникні морські безодні. Він подумав про рибу, що нечутно шугає десь там, мов ті міські хлопчаки-волоцюги. Чи о цій порі року вже з'являються морські свині? Десь там звиваються в пітьмі моря вугри. Линуть сайди зі своїми свинцевими тілами і цілковитою апатичністю до того, що їх зловлять, наче збайдужілі злочинці.

Невдовзі чайничок і три чашки вже стояли на старенькому індійському столику, що його Том виграв колись давно на турнірі з гольфу. По-справжньому добрі гравці, такі як Джиммі Бенсон і той, не пригадую його імені, Маккатчеон, захворіли на грип, що тоді лютував, тож того дня вистачило навіть його мізерних талантів. Він завжди усміхався, згадуючи це, але не тепер. Нікелева таця здавалася в цьому світлі мало не срібною.

Його трішечки занепокоїло те, що він не міг запропонувати їм цукру.

Він пересунув своє плетене крісло, щоб краще їх бачити, і прибравши знову якомога доброзичливішого вигляду, хоч і не був певний, що він і досі на це здатний, опустився на скрипуче очеретяне сидіння й широко всміхнувся. Йому не відразу вдалося сягнути цілковітої широти усмішки колишніх днів — від вуха до вуха. Повноцінні гостинність, завзяття, енергія здавалися йому чомусь ризиковані.

— Шеф нас запевнив, що ви могли б нам допомогти з дечим, — сказав той другий молодик, О'Кейсі, що